

Farg'ona haqiqati

Ijtimoiy-siyosiy, ma'naviy-ma'rifiy gazeta

<http://farhaqiqat.uz/> t.me/farhaqiqati

ОЧИҚ, АММО АЧЧИҚ ГАПЛАР

ЭНГ ЮҚОРИ НАТИЖА БИЗДА. АММО СИФАТИ-ЧИ?

Яқинда республика макроиқтисодий ва ҳудудий тадқиқотлар институти томонидан Қурилиш ишлари фаоллиги индексида фойдаланган ҳолда 2023 йилда амалга оширилган бунёдкорлик жараёнларининг ривожланиши қиссий таҳлил қилинди ва ҳудудлар рейтингини ишлаб чиқилди. Унга кўра, Ўзбекистон бўйича энг юқори натижа Фарғона вилоятига тўғри келди.

Дарҳақиқат, биргина ўтган йилнинг ўзида вилоятда 1967 та кўп қаватли уйлар фойдаланишга топширилди. Шу кунларда ҳам шаҳар ва туманларда замонавий қурилиш услубларидан фойдаланган ҳолда, 16, 25 қаватли бинолар қурилмоқда. Аммо, турар жойларнинг сифати-чи? Қурилишдан аввал ҳар бир ҳудуднинг муҳандислик-геологик хусусиятлари, сейсмик ҳолати, иқлим шароитларидан келиб чиқиб, лойиҳавий ечимлар қабул қилинишига қай даражада аҳамият қаратиляпти?

Қанчалик аччиқ бўлмасин айтиш жоизки, сўнгги пайтларда фойдаланишга топширилган уйларда ҳеч қанча вақт ўтмасдан ёрилиш кузатиляпти, иссиқлик ва сув таъминоти, канализация тизимида носозликлар аниқланыпти. Лифт, газ, электр жиҳозлари ишламай қолиши каби муаммоларнинг пайдо бўлаётганлиги аҳолининг ҳақли эътирозига сабаб бўлмоқда.

Тақдим этилган маълумотга кўра, Фарғона вилояти қурилиш соҳасида ҳудудий назорат инспекцияси томонидан ўтган йилда объектларда 7672 мартаба мониторинг ўтказилиб, аниқланган ҳолатлар бўйича 2111 та ҳолатда пудратчиларга, 1895 мартаба буюртмачи ташкилотларга, 1870 та лойиҳа ташкилотларига ёзма кўрсатмалар берилди. Шунингдек, юридик ва жисмоний шахсларга нисбатан Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекси 99-моддасига асосан, 532 та ҳолатда жарима чоралари қўлланилди.

Шаҳарсозлик ҳужжатлари тўлиқ расмийлаштирилмасдан ва ҳудудий инспекция рўйхатидан ўтмасдан қурилиш-монтаж ишлари олиб борилаётган 232 та ноқонуний қурилмалар аниқланиб, белгиланган тартибда уларни тўхтатиш ёки камчиликларни бартараф этиш бўйича чоралар кўрилди.

(Давоми 2-бетда).

БУ ҲАҚИДА ПРЕЗИДЕНТ ГАПИРИБ ЎТДИ

ПИЛЛАЧИЛИКДА БОЗОР ТАМОЙИЛЛАРИГА ЎТИЛАДИ

Ўтган йили вилоятимиз бўйича 2397,7 тонна пилла хомашёси етиштирилди. Ёки 2022 йилга нисбатан 100,4 фоизга ошди. "Қумуш тола" хирмонини уюшда Фарғона шаҳри, Риштон, Ўзбекистон ва Учкўприк туманлари пиллакорлари пешкадамлик қилишди.

Соҳа ривожига кўп жиҳатдан ипак куртининг насли ва уни боқиш арготехникасига боғлиқ. Шу сабаб, ипак курти зотини яхшилаш, янги тутзорлар барпо этиш, юқори озуқа берадиган кўчатларни яратиш ҳақида долзарб масала бўлиб келган.

Пилла қимматли саноат хомашёси сифатида вилоятимиз иқтисодиёти ривожига муҳим ўрин тутаяди. Биз пиллакорлар бундан юракдан ҳис қилиб, ҳар йили зиммасидаги вазифани удалашга ҳаракат қилияпти. Биринчи навбатда, пиллачилик тармоғига эга фермер хўжалиқларида мавсумий юмушларга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Биргина 2023

соҳадаги устувор вазифалар ва режаларга бағишланган йиғилишида мамлакатимизда ипакчиликни ривожлантиришга ҳам алоҳида эътибор қаратиб, тармоқда кескин ўзгариш қилиш зарурлигини таъкидлади. Шу жумладан, эндиликда Вьетнам ва Хитой тажрибаси асосида пилла етиштириш йўлга қўйилиши, пилла етиштирувчиларнинг моддий манфаатдорлиги ошириб борилишини айтиб ўтди. Бунинг учун икки босқичда бозор тамойилларига ўтилади.

Биринчи босқичда бу йил пилла нархи 25 фоизга оширилади. Аҳолига пилла етиштириш учун субсидия берилди ва пилла етиштирувчилар даромад солиғидан озод қилинади. Иккинчи босқичда эса 2025 йилдан нархни давлат белгилаши, кластерларга туманларни бириктириш, фермер ва касаначилар ўзи етиштирган пилла нархи фақат кластерларга сотиш амалиётидан воз кечилади. Яъни, пилла фермер ва кластер ўртасида эркин нархда тузиладиган шарт-

йилда ипак курти озуқа базасини ривожлантириш мақсадида 12 миллион 210 минг туп тут кўчатлари экилди. Қолаверса, Фарғонада пилла етиштириш борасида тажриба мактаби яратилган бўлиб, илғор технологиялар, жумладан, Вьетнам давлати тажрибаси асосида пилла етиштириш йўлга қўйилган. Авваллари 70-80 квадрат метр жойда 1-2 қўти ипак курти боқилган бўлса, эндиликда 5-10 қўтигача парваришланиш имконияти яратилди.

2023 йилда вилоятда 9,3 миллион АҚШ долларлик ипак маҳсулотлари экспорт қилинди ва аввалги йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръати 101,1 фоизни ташкил қилди. 104 500 нафардан зиёд фуқароларнинг доимий ҳамда мавсумий бандлиги таъминланди.

Жорий йилдан ҳам умидимиз катта. Ипак курти озуқа базасини ривожлантириш мақсадида 12 миллион 250 минг туп тут кўчатлари экилади. 43,3 минг қўти ипак курти парваришланиб, 2556 тонна пилла хомашёси йиғиб олиш режалаштирилган. Шунингдек, ипак маҳсулотлари экспортини ўтган йилги кўрсаткичга нисбатан ошириш кўзда тутилган. Асосийси, ипак курти парваришида 161 мингга яқин фуқароларнинг бандлиги таъминланади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёев аграр

нома асосида ёки биржа орқали сотилади.

Бундан ташқари, давлатимиз раҳбари ипак куртини хонадонларга тарқатиб, ўрма тутзор ташкил этиш ва уй шароитида тайёр ипак ишлаб чиқаришни рағбатлантириш тизими яратилиши бўйича соҳа мутасаддилари зиммасига аниқ вазифалар қўйди. Озуқа-ем базасини кўпайтириш учун бу йил далалар атрофида 150 миллион янги навли ҳосилдор тут кўчатлари экилади. Ипакчилик институти ҳузурида 2 та насли уруғлик станцияси ишга туширилади. Институтга хитойлик мутахассислар таклиф қилиниб, насли ипак курти зотларини яратишга киришилади.

Тан олиш керак, узоқ йиллар озуқа базасини яратиш, ипак курти зотини яхшилаш, сифатли пилла ҳосилини етиштириш, қайта ишлаш ва ипак маҳсулотларини экспортга йўналтириш билан боғлиқ тизимга етарли аҳамият қаратилмади. Ҳолбуки, "қумуш тола" бутун дунё саноатида қимматли хомашё ҳисобланади. Президентимизнинг эътибори туфайли яқин йилларда соҳа ҳам миқдор, ҳам самардорлик жиҳатидан юқалишига шакс-шубҳа йўқ.

Фаррухбек МАМАДАЛИЕВ,
Фарғона вилоят "Агропилла" маъсуляти чекланган жамияти бош агрономи.

« Бугунги сонда:

**ФУҚАРОЛАР
МАНФААТИ –
ҚОНУН ҲИМОЯСИДА** 2

**ИЖТИМОЙ-
ИҚТИСОДИЙ
ҲУҚУҚИНГИЗ
ТАЪМИНЛАНГАНМИ?**

**БИР ДУТОР
ТАРИХИ** 4

«Садои Фарғона» газетасининг 110 йиллигига

ЖАДИД БОБОЛАРДАН ҚОЛГАН МАЪНАВИЙ МЕРОС

Кадимий битиклар, чунончи, узоқ-яқин ўтмишдаги газета таҳлавлари бизни улуг аждодларимиз ижодий меросига ошно этади. 1918-1922 йилларда Туркистон ўлкасида жадид боболар савий-ҳаракатлари билан катор газеталар чика бошлаган. Чунончи, "Самарқанд" (1913), "Қамбагаллар товуши" (1921), "Иштирокиюн" (1919-1920), "Садои Туркистон" (1914-1915) каби газеталар миллий матбуотимиз тарихида гоят муҳим манбалар ҳисобланади. Улар каторида "Садои Фарғона" газетасининг ўрни алоҳида. Ўтмишдан садо бериб турган мазкур нашр жадид боболардан қолган маънавий меросдир.

Бу газета таҳлавларини кўздан кечирсангиз, бир дам ўша давр ҳавоси, муҳитини дилдан туясиз. Буюк аждодларимизнинг оруз-умидларига, дарду ҳасратларига руҳан ошно бўласиз. Шу тарихда ўтмишдаги газета таҳлавлари авлодлар учун ибрат мактабига айланиб бораверади.

Жадид боболаримизнинг ўз даврида "ҳаёт кўзуси"га айланган "Садои Фарғона" газетаси саҳифаларида ижтимоий-сиёсий, адабий-бадий мавзулар теран ёритиб борилгани баайни ҳақиқатдир. Манбаларда қайд этилишича, бу газета Қўқонда 1914 йил 3 апрелдан 1915 йил 26 майга қадар ўзбек тилида нашр қилинган бўлса, 1914 йил 17 июлдан "Ферганское эхо" номи билан ҳафтада 3 марта рус тилида ҳам чоп этилган. Газетани "Обид Чатоқ" таҳаллуси билан ижод қилган қўқонлик тараққийпарвар зиёли ва

тадбиркор Обиджон Маҳмудов ташкил этган. Ўша пайтларда хусусий босмаҳонада 4 саҳифада, 500-600 нусхада чоп этилган газетани одамлар қўлма-қўл мутолаа қилишган.

Газета муҳаррири Обиджон Маҳмудов, адабий ходим Ашуралӣ Зоҳирий таржимон Усмон Нурий газетани имкон қадар ўқишли, сермазмун чиқаришга ҳаракат қилганлар. "Садои Фарғона" саҳифаларида ёритилган ўша давр ўзбек адабиёти ва публицистикасининг ёрқин намоёндалари – Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий, Абдулҳамид Сулаймон Чўлпон, Тўлаган Хўжамёров (Тавалло), Иброҳим Даврон, Саидхон Валийнинг турли мавзулардаги мақола ва асарлари миллий таваққур ёғдуларига айланиб борган.

(Давоми 2-бетда).

ОЧИҚ, АММО АЧЧИҚ ГАПЛАР

«Садои Фарғона» газетасининг 110 йиллигига

ЭНГ ЮҚОРИ НАТИЖА БИЗДА. АММО СИФАТИ-ЧИ?

ЖАДИД БОБОЛАРДАН ҚОЛГАН МАЪНАВИЙ МЕРОС

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

12 та ҳолатда ўзбошимчилик билан қурилган объектнинг демонтаж қилиш бўйича судга даъво аризаси киритилиб, улар қаноатлантирилди. 77 та вазиятда лойиҳалаштириш ва пудрат ташкилотлари жиддий камчилик ва хатоликларга йўл қўйганлиги учун уларни қурилиш объектидан четлаштириш бўйича тегишли органларга тақдимномалар киритилди, лицензия ва рухсатномалари тўхтатилди.

Шунингдек, сифатсиз ва лойиҳадан четланган ҳолда қурилатган бино-иншоотларнинг пойдевори, девор қисми, темир-бетон конструкциялари изоляция ва пардозлаш ишлари буздирилди, баъзи объектлардаги лойиҳа ва меъёрий ҳужжатлар талабларига зид равишда бажарилаётган қурилиш-монтаж ишлари инспекция томонидан вақтинчалик тўхтатилди.

Бу каби рақамлардан кўриниб турибдики, баъзи қурувчи ташкилотлар ва буюртмачилар томонидан ишлаб чиқариладиган лойиҳалар, қабул қилинган ҳужжатлар ва қондалар ижросига риоя қилишда қонунбузарлик ҳолатлари юз бермоқда.

Жойларда амалга оширилаётган қурилиш ишларининг барчаси мавжуд шаҳарсозлик ҳужжатлари доирасидан чиқмаётган дейиш мумкин. Бугунги кунда маҳаллий органлар бош режа ечимларида узоқлашиб, бу масалага эътиборсизлик билан қарашмоқда. Ҳатто қурувчи ташкилотларнинг аксарият ҳолатларида сифатсиз қурилиш материалларини ишлатаётгани ва бунинг оқибатида "аширин" қурилиш материаллари бозори вужудга келганига кўз юмиб бўлмайди, – дейди вилоят қурилиш соҳасида худудий назорат инспекцияси бош мутахассиси Муҳаммаднор Содиқов.

Бу фикрларда ҳақиқат бор. Жойларда қурилиш ишлари жадаллашгани ортидан ҳайбаракаллачиликка йўл қўйилаётганидан кўз юмомаймиз. Натijaда тартибсиз бунёд этилаётган уй-жойлар атмосферанинг ифлосланишига сабаб бўлаётганлиги пойтахтимиз мисолида сиз-у бизга яхши аён бўлмоқда. Уй қурилишида яна бир муҳим жиҳат – табиат ҳодисаси билан боғлиқ фақуллодда ҳолатлар оқибатини чет давлатларда рўй берган фожиалар мисолида англаш қийин эмас. Шу ўринда савол туғилади. Бир зумда битиб қолаётган турар жойларнинг энгиллабдорлиги талаб даражасидими? Биров у дейди, биров бу. Лекин ҳеч ким, ҳатто мутасадди ташкилотлардан тайинли жавоб ололмадик.

Худудларда, айниқса, Фарғона шаҳрида кўп қаватли уйлар атрофида ноқонуний автомобиллар учун тўхташ жойлари ташкил қилиниб, сунъий "блокатор"лар ўрнатилиш авж бўлаётгани ҳам бор гап.

Умуман, кўчаларнинг ягона қиёфасига амал қилиш тизими йўқлиги сабабли, масалан, турли услубдаги бино-

лар ёна-ён қурилиб, худудлар архитектура қиёфасини бузмоқда.

– Тан олиш керак, сўнгги икки йилда кўп қаватли уйларга туташ майдонларда ўзбошимчилик билан бино қуриш, умумий фойдаланишдаги жойларни тўсиб олиш ҳолатлари кўп учрамоқда, – дейди Муҳаммаднор Содиқов. – Ҳар бир объект қурилишидан аввал шаҳар-туман бош режаси асосида лойиҳаси ишлаб чиқиладди. Қурилиш талаблари бўйича ҳатто вақтинчалик йўл, сув, электр энергияси тармоқлари, қурилиш кранининг ўрнатилиш нуқтаси ва юриши йўли, қурилиш материаллари қайси жойга тўпланиши, ишчи-хизматчиларнинг ҳаракатланиши ва дам олиш нуқталарига эътиборга олинади. Қонунчилигимизда шундай ҳужжатлар ва қондалар бор, фақат унга риоя қилиш керак, холос. Вилоятимизда турар жойлар Қува тумани 9, қолган барча туман, шаҳарлар 8 баллик энгиллабдор бардошли қилиб қурилмоқда. Чунки ер остидаги қаттиқлик ушбу меъёрни талаб қилади. Сейсмик ҳолатларни эътибордан четда қолдириш қандай фожиаларни келтириб чиқаришини изоҳлашга ҳоҳат бўлмаса керак.

Қайд этиш лозимки, ўтган йили давлат раҳбарининг ташаббуси билан Ўзбекистон Республикаси Архитектура ва қурилиш давлат қўмитаси Қурилиш вазирлигига айлантирилди. Вазирлик мақоми берилгач, унга архитектура ва қурилиш соҳасида ягона давлат сиёсатини олиб бориш, инновацион ғояларни қамраб олган ва энергия самардор лойиҳа ва лойиҳавий ечимларни татбиқ қилиш, қурилиш соҳасидаги назоратни тартибга келтириш ваколати берилди. Шу билан бир қаторда, худудларнинг комплекс ривожлантиришда бош режаларни ишлаб чиқиш, шаҳарсозлик ҳужжатларини экспертизадан ўтказишни қатъий йўлга қўйиш учун ҳуқуқий асос яратилди.

Қурилиш вазирлигининг вилоят бошқармаси масъул ходимларига қурилиш ишларига оид ваколатлари доирасида берган саволларимизга тайинли жавоб бера олишмаганидан аён бўлдики, улар соҳада дуч келинаётган муаммоларга нисбатан масъулиятни бўйича олишни иштамайди. Ёки...

Таъкидлаш лозимки, қурилиш соҳасидаги туб ислохотларга қарамай, аҳоли ҳамон уй-жой борасида юқоридаги каби муаммолардан азият чекмоқда, янги турар жойларнинг сифатига бўлган ишончи йўқолиб бориши баробарида, истеъмолчининг харид қилиш хоҳиши пасаймоқда. Бунинг натижасида қанчадан-қанча кўп қаватли уйлар харидорга мушток ҳолда, куп-қуруқ бўй қўзиб турибди.

Муаттар МАХМУДОВА.

Таъкидлаш лозимки, қурилиш соҳасидаги туб ислохотларга қарамай, аҳоли ҳамон уй-жой борасида юқоридаги каби муаммолардан азият чекмоқда, янги турар жойларнинг сифатига бўлган ишончи йўқолиб бориши баробарида, истеъмолчининг харид қилиш хоҳиши пасаймоқда. Бунинг натижасида қанчадан-қанча кўп қаватли уйлар харидорга мушток ҳолда, куп-қуруқ бўй қўзиб турибди.

АДОЛАТ ТАРОЗИСИ

ФУҚАРОЛАР МАНФААТИ — ҚОНУН ҲИМОЯСИДА

Дониёрхўжа МАХАМАТОВ, Фарғона вилоят маъмурий судининг раиси

Фарғона вилоят ҳамда туманлараро маъмурий судлари томонидан ўтган 2023 йил давомида фуқароларнинг ҳуқуқий манфаатларини таъминлаш, адолатни қарор топтириш, судга бўлган ишончини мустаҳкамлаш йўлида изчил ва самарали ишлар, тарғибот тадбирлари амалга оширилди.

Ўтган йили судларда жами 845 та маъмурий ишлар кўриб чиқилди. Бу аввалги йилга нисбатан 31,7 фоизга камайганини кўрсатади. Бунинг сабабларидан бири, маъмурий судлар томонидан қуриладиган шахсни реабилитация марказига жойлаштириш ҳақидаги ишларнинг жиноят ишлари бўйича судларга ўтказилишидир.

Тахлиллар шуни кўрсатадики, судларда қўрилган ишларнинг 809 таси оммавий низолаarga оид бўлиб, 221 та аризалар қаноатлантирилди, фуқароларнинг бузилган ҳуқуқлари тикланди, 424 та ариза рад қилинди, 104 та ариза иш юритувдан тугатилди, 60 таси эса кўрмасдан қолдирилди. Кўриб чиқилган ишларнинг 55 таси ёки 6,8 фоизи сайёр суд мажлислаида муҳокама қилинди.

Маъмурий органлар қарорларини ҳақиқий эмас ва мансабдор шахсларнинг ҳаракати (ҳаракатсизлиги) ни қонунга хилоф деб топишга оид 776 та иш кўрилди. Хусусан, нотариал идораларнинг ҳатти-ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) юзасидан 4 та, ФХДБ органлари мансабдор шахсларнинг ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) бўйича 22 та, лицензиянинг амал қилишини тўхтатиб туриш ва тугатиш юзасидан 4 та, инвестициявий низоларгa бўйича 1 та ишлар кўрилди.

Сайлов комиссияси қарорлари ва ҳатти-ҳаракатлари бўйича кўрилган 2 та ишдан бири – фуқаро Исроилжон Ҳошимовнинг аризасига кўра, Тошлоқ тумани "Сувбоши" маҳалла фуқаролар йиғини раисини сайлаш бўйича ўтказилган фуқаролар вакиллари йиғилишининг 2023 йил 11 апрелдаги баёни қарори ҳақиқий эмас деб топилди. Тадбиркорлик субъектларининг аризалар-

ри асосида кўрилган ишлар 241 тани ташкил этади. Шундан 61 таси қаноатлантирилди, уларнинг бузилган ҳуқуқлари суд томонидан тикланди. Жумладан, "Shark" хусусий корхонаси раҳбари Ш.Абдуллаев маъмурий судга ариза билан мурожаат қилиб, жавобгар – Давлат кадастрлар палатаси Фарғона шаҳар филиалининг 2023 йил 11 августдаги рад жавоб хатига ифодаланган ҳатти-ҳаракатларини қонунга хилоф деб топишни сўраган. Унинг аризаси қаноатлантирилди, Давлат кадастрлар палатаси Фарғона вилоят бошқармаси зиммасига хусусий корхона раҳбарининг кадастр паспорти (ҳужжатлари) тайёрлаш ҳақидаги аризасини қайта кўриб чиқиш, ушбу мурожаатга қонунда белгиланган тартибда жавоб бериш, хал қилув қарори қонуний қучга кирган кундан эътиборан бир ой мuddат ичида аризачи ҳамда маъмурий судга ёзма равишда хабар бериш мажбурий юклатилди.

Маҳаллий ҳокимликлар қарорини ҳақиқий эмас деб топишга оид 203 та иш муҳокама қилинган бўлса, уларнинг 50 таси ёки 24,6 фоизи қаноатлантирилди. Маҳаллий ҳокимликларга нисбатан кўрилади, суд томонидан қаноатлантирилган ишлар худудлар кесимида таҳлил қилинганда, энг кўп бекор қилинган қарорлар ҳамда ноқонуний деб топилган ҳатти-ҳаракатлар Фарғона тумани ҳокимлигида 10 та, Марғилон шаҳрида 7, Фарғона шаҳрида 6, Бешарик туманида 6 тани ташкил этди. Шунингдек, Учқўпирда 5 та, Ёзёвон, Данғара, Қува туманларида 4 тадан, Бувайда ва Риштон туманларида 3 тадан қайд этилди.

Фарғона шаҳар прокуратураси маъмурий судга жавобгар – Фарғона шаҳар ҳокимлиги ва учинчи шахс – "GSR HI TECH" маъсулияти чекланган жамиятига нисбатан ариза билан мурожаат қилиб, шаҳар ҳокимининг 2021 йил 9 ноябрдаги ва 2022 йил 28 мартдаги "GSR HI TECH" МЧЖ томонидан Фарғона шаҳар Шарқ (собиқ А.Музаффарова) кўчаси, 34 ва 36-уйларда жойлашган эски икки қаватли турар жой

биноларини қузиб, ўрнига 9 қаватли, биринчи ва иккинчи қаватларида савдо, маиший хизмат кўрсатиш комплекси ва қолган қаватларида яшаш хонадонлари қуриш, автотурароҳ ташкил этиш ҳамда туташ худудларни ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш учун рухсат бериш тўғрисидаги 232-11-169-Қ/21-сонли ва 139-11-169-Қ/21-сонли қарорларини ҳақиқий эмас деб топишни сўраган.

Фарғона шаҳар прокуратурасининг аризаси қаноатлантирилиб, шаҳар ҳокимининг юқоридаги қарорлари ҳақиқий эмас деб топилди. Маҳаллий ҳокимликларга нисбатан таъсир чоралари қўланилиб, 80 та хусусий ажрим, 2 та тақдимнома, қонунбузилиш ҳолатлари ҳақида прокуратура органларига 25 та хабарнома чиқарилган.

Бюджетдан ташқари пенсия жамғармаси органларига нисбатан 51 та иш кўрилган бўлиб, уларнинг 60,8 фоизи (31 таси), кадастр идораларига нисбатан 163 та аризанинг 26 таси қаноатлантирилган.

Аризачи Ш.Ғаниевнинг жавобгар – Мажбурий ижро бюроси Қўқон шаҳар бўлимининг 2023 йил 21 ноябрдаги ижро ҳаракатларини давом эттиришда ифодаланган ҳаракатини қонунга хилоф, "Premium Chicken" маъсулияти чекланган жамиятининг жавобгар – Фарғона вилоят солиқ бошқармасининг 2023 йил 20 июнь кунги қарорини ҳақиқий эмас деб топишни сўраб, судга қилган мурожаатлари қаноатлантирилди.

Ўтган йил давомида Мажбурий ижро бюросига нисбатан кўрилган 120 та ишнинг 16 таси, солиқ идораларига нисбатан кўрилган 115 та ишнинг 45 таси қаноатлантирилган, 20 та хусусий ажрим, 3 та хабарнома чиқарилган.

Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларини ҳолис ва одилона кўриб чиқиш, уларни қийнаётган муаммоларни адолатли хал қилишга судьялар жиддий масъулият билан ёндашмоқда. 2023 йил давомида 427 та мурожаат келиб тушди. Уларнинг 406 тасига тушунтиришлар берилди, 7 та муро-

жаат қаноатлантирилди, 8 таси тегишлилиги бўйича бошқа идораларга юборилди. Сайёр қабулларда 28 нафар, суд идораларида 186 нафар фуқаролар қабул қилиниб, уларнинг қарорлари қаноатлантирилган, 281 та хусусий ажрим чиқарилди, 46 та хабарнома юборилиб, таъсир чоралари кўрилди.

2023 йил давомида вилоят ҳамда туманлараро маъмурий судлари томонидан қонун ҳужжатларини тақомиллаштириш бўйича 95 та, жумладан, қонунларга 62 та, Олий суд пленуми қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш бўйича 33 та тақлифлар берилди.

Хуқуқий тарғибот ишлари ҳам кенг қўламада олиб борилмади. Ўтган йилда 892 та хуқуқий тарғибот тадбирлари ўтказилиб, шундан 438 марта оммавий ахборот воситаларида чиқишлар, 151 та маърузалар, 294 та суҳбатлар қилинди ва 9 марта семинарлар ўтказилди.

Бундан ташқари, қонунчиликни қўллаш, янги қабул қилинган қонун ҳужжатларининг мазмун-моҳиятини тушунтириш бўйича ҳам нафақат фуқаролар, балки маъмурий органлар раҳбарлари ва ходимлари иштирокида ҳам семинар-тренинглар ўтказилиб келинмоқда.

Фарғона вилоят маъмурий судлари томонидан кўриб чиқилган ишлар бўйича ҳар йил якунлари бўйича таҳлиллар тайёрланиб, мисоллар келтирилиб, тегишли ваколатли органларга юборилади, мазкур таҳлиллар бўйича ўтказиладиган семинарларда маъмурий судлар судьялари ҳам иштирок этишиб, маъмурий органлар фаолиятига юзага келадиган муаммолар ҳолатларини бартараф этиш бўйича тегишли тақлифлар олиниб, қонун ҳужжатларига ва Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш юзасидан Олий судга тақдим этиш борилмади.

Йил сарҳисоби зарур ҳудудларга чиқариш ва фуқаролар қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, хуқуқий тарғибот тадбирларини янада тақомиллаштириш имконини беради.

Тўлқин ЭШБЕК, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси

томондан газета ижод аҳли учун ҳам кенг ўрин ажратди. Газета саҳифаларида Сўфизода, Тавалло шёрлари, ёш Чўлпон, Иброҳим Давроннинг илк ижодий намуналари нашр этилди. Газета тахририяти Туркистон ўлкасидан қўлаб ижодкорлар, журналистлар етишиб чиқишида ҳам муҳим ўрин тутган. Демаки, шу газета орқали кўп жадид боболаримиздан бизга буюк маънавий мерос қолгани аниқ. "Садои Фарғона" газетаси дунё юзини кўрганга 110 йил тўлмоқда. Орадан ўтган бир асрдан зиёроқ давр мобайнида ҳаёт, замон ва жамиятимизда қанчалик улкан ўзгаришлар юз берганини изоҳлаб ўтиришга ҳоҳат бўлмаса керак.

рислар тўй, зиёфат, таъзия ва ҳоказо маросимларни деб дарсни ташлаб кетмаганлари ҳақида ҳам таҳлилий мақолалар ёритилган. Бу мавзуда туркум мақолалар ёзган Шокир Мухторовнинг "Мо фи ислох ул-ислох" ("Садои Фарғона", 7-сон) мақоласида талабаларга дунёвий ғилмиларни пухта ўргатиш юзасидан муҳим тақлифларни илгари суради.

Муаллифининг "Самаварда муллабаччалар" сарлавҳали мақоласи бугунги давримиз учун ҳам ғоят аҳамиятлидир. Унда талабаларнинг одоб-ахлоқи ҳақида сўз юритилди. Тарих фанлари бўйича фалсафа доктори Баҳром Ирзаев ўз тадқиқотида қайд этганидек, "Садои Фарғона" газетаси ўз даврининг сиёсий-ижтимоий, иқтисодий, маданий-маърифий, маиший муаммоларини дадил кўтара олган нашр сифатида ўзбек журналистикаси тарихидан муносиб ўрин эгаллади. Туркистондаги бошқа жадид матбуоти газеталаридан "Садои Фарғона"нинг яна бир фарқли жиҳати шу эдики, у ўзининг саҳифаларида уламо-лар учун ҳам кенг ўрин берди ва ҳеч қачон кескин зиддиятга сабаб бўлувчи мақолаларни чоп этмади. Мана шу мўътадил сиёсати тўғрисида Туркистон уламо-ларининг ҳам, жадид тараққийпарварларининг ҳам бирдай сеvimли минбарига айлана олди. Иккинчи

"Биз миллатпарвар жадид боларимизга қай даражада муносиб издощ бўла оляимиз?", деган ҳақиқ саволга "Садои Фарғона"нинг бугунги вориси ҳисобланмиш "Фарғона ҳақиқати" газетаси саҳифаларидан мухтасар жавоблар топишимиз мумкин.

Қиёсий таҳлил этадиган бўлсак, замон билан ҳамнафас "Фарғона ҳақиқати" газетасида ҳамон қатор долзарб мавзулар "бонг уриб" ёритилмоқда. Демак, бугунги фидойи журналистларимиз жадид боларга муносиб издощ бўлишлари ва уларнинг эзгу ишларини изчил давом эттиришлари ҳам фарз, ҳам қарзидир!

ТАШҚИ МЕХНАТ МИГРАЦИЯСИ:

ИЖТИМОЙ-ИҚТИСОДИЙ ҚУҚУҚИНГИЗ

ТАЪМИНЛАНГАНМИ?

Ёхуд чет давлатларда ваъда қилинаётган иш қанчалар кафолатли?

Сўнгги йилларда вилоятимизда чет мамлакатларга бориб ишлаш истагида бўлганлар сони ортиб бормоқда. 2023 йилда Ташқи меҳнат миграцияси агентлиги Фарғона филиалига шу мақсадда мурожаат этган фуқароларнинг 3990 нафари манзилли ва ташкиллаштирилган тартибда Россия Федерацияси, Корея Республикаси, Германия, Буюк Британия давлатларига юборилган.

Бошқа юртларда ишлаш учун кетаётган фуқароларнинг ҳаёти ва соғлиғини сугурта қилиш мақсадида Хорижда меҳнат фаолиятини амалга ошираётган фуқароларни қўллаб-қувватлаш ҳамда уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш жамғармаси маблағлари ҳисобидан меҳнат мигрантларига 771,0 миллион сўм миқдорда маблағлар ажратилиб, субсидия асосида сугурта полислари расмийлаштирилди.

Меҳнат мигранти сифатида хориж мамлакатларига юборилаётган фуқароларимизни касб-хунарга ва чет тилларига ўқитиш бўйича ҳам амалий ишлар йўлга қўйилган. Йил давомида вилоятдаги мономарказлар, касб-хунарга ўқитиш марказлари ва нодавлат таълим муассасаларида 5411 нафар фуқаролар касбга ва 74 нафари хорижий тилларга ўқитилди.

Давлатимиз раҳбарининг тизимга оид қабул қилган фармон ва қарорлари билан хорижда ишлаётган фуқароларнинг ижтимоий ва иқтисодий ҳуқуқини таъминлаш чоралари кучайтирилган. Ўзбекистонга

қайтган меҳнат мигрантларига ёрдам бериш ва уларнинг қайта интеграциялашувини таъминлаш тизими шакллантирилди. Шунингдек, "Ўзбекистон – 2030" стратегиясида ташқи меҳнат миграцияси йўналишини такомиллаштириш, хорижда меҳнат фаолиятини юртимизга қўллаб-қувватлаш, уларга ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш асосий вазифалардан эканини аниқлади.

2023 йилда чет давлатларда вақтинчалик меҳнат фаолиятини олиб бораётган вилоятдошларимизнинг 280 нафарига бир марталик моддий ёрдам ажратилди, қийин аҳволга тушиб қолган 81 нафар фуқаро юртимизга қайтариб келинди, 5 нафари хорижда вақтинча бошпана билан таъминланди. Турли сабабларга кўра вафот этган 36 нафар фуқаронинг жасади олиб келиниб, урф-одатларимизга мувофиқ дафн этилишида амалий ёрдам кўрсатилди.

2023 йил январь-декабрь ойларида 114 665 нафар меҳнат мигрантлари яшаш манзилларига қайтиб келган бўлиб, уларни ўз вақтида иш билан банд қилиш масаласи алоҳида назоратга олинди. Жумладан, 487 нафар фуқаро касб-хунарга ўқитилди. Янги яратилган иш ўринларига 2028,

жамоат ишларига 521 нафари жалб қилинди. Шунингдек, тадбиркорлик фаолиятини бошлаш учун кредит маблағлари ажратилиш ҳисобига 2070, ўзини ўзи банд қилиш орқали 9340, субсидия берилиши натижасида 316 нафар юртимиздаги иш билан таъминланди. Мустақил равишда 25347 ва норасмий секторда 49413 нафар мигрантлар меҳнат қилишмоқда.

Фарғона вилоти ҳокимлиги делегацияси ўтган йилда Россия Федерациясининг Екатеринбург, Нижневартовск, Нягань ва Новый Уренгой шаҳарларида бўлди. У ерларда вақтинчалик меҳнат фаолиятини олиб бораётган Ўзбекистон Республикаси фуқаролари ҳолидан хабар олинди, иш ва яшаш шароитлари, муаммолари ўрганилди. Ўзаро мулоқотлар чоғида юртимиздаги янги иш ўринлари, ватанга қайтган фуқароларни доимий иш билан таъминлаш ҳамда уларга яратилаётган имконият ва имтиёزلар тўғрисида маълумот берилди.

Қўлға фуқароларимиз тезроқ чет давлатга бориш, иш бошлаб бўлмаётган топшириш режа қилади. Давлат томонидан меҳнат мигрантларини хорижга тартибли юборишни ташкил қилиш бўйича қўриқилган чора-тадбирларга қарамасдан, уларнинг муайян қисми чет давлатларга мустақил чиқиб кетмоқда. Бироқ ваъда қилинаётган иш қанчалар кафолатли экани ҳақида ўйлаб ҳам ўтиришмайди. Манзилга етиб борганда адашганларини билишди, турли яхши-ёмон кунларини бошдан ўтказадилар. Ҳатто ёрдам сўраб қаерга мурожаат қилишни

билмайдиганлар ҳам бор.

Вилоятимизнинг барча шаҳар ва туманларида жамоатчилик ўртасида меҳнат миграциясининг қонуний асослари, ноқонуний ҳолатнинг олдини олиш, шунингдек, одам савдоси ва мажбурий меҳнатга қарши курашиш юзасидан тарғибот-ташвиқот ишлари олиб борилди. Фарғона халқаро аэропорти, Марғилон ва Кўқон темир йўл бекатларида ўрнатилган махсус устунчаларга фуқаролар учун керакли бўлган 2500 дан ортиқ тарқатма материаллар жойлаштирилди.

Маълумот ўрнида 2024 йил 1 январь ҳолатига 201 минг 142 нафар фуқароларимиз чет давлатларда бўлиб туришганини айтиб ўтмоқчиман. Шундан 160 минг 768 нафари эркеклар, 40 минг 374 нафарини аёллар ташкил қилади. Улар ишлаш, ўқиш, даволаниш, вақтинча яшаш, саёхат ва номаълум сабабларга кўра хорижга кетишган.

Жорий йилда 11,5 минг нафар фуқаро меҳнат миграцияси сифатида чет давлатларга жўнатилади. 6,2 минг нафар вилоятдошларимиз касб-хунарга ҳамда хорижий тиллар ва тадбиркорлик асосларига ўқитилади. Вақтинчалик хорижга ишлаш учун кетаётган 2,2 минг нафар фуқаронинг ҳаёти ва соғлиғи субсидия маблағлари ҳисобидан сугурталанади, ташкиллаштирилган тарзда юборилаётган 1000 нафар фуқарога микроқарз ажратилиш кўзда тутилган.

Б.ҲАЙДАРОВ,
Ташқи меҳнат миграцияси агентлиги Фарғона филиали бош мутахассиси.

“ЕР – ХАЗИНА, ЧЎП СУҚСАНГ, ЯШНАЙДИ”

дейди қувалик деҳқонлар

Борликда баҳор тафти сезилиши билан Қувада кўчат савдоси қизийди. Харидорлар чор тарафдан – Тошкенту воҳадан, ҳатто қўшни мамлакатлардан келишади. Бугун туманининг олтин тупроғида нафақат республикамиз, балки хориж мамлакатларининг ҳам кўчатларига кўрқ қўшаётган мевали ва манзарали даҳлат кўчатлари парваришланади.

– Ўтган йили 82 миллион 213 минг 430 туп кўчат етиштирилган бўлса, бундан 22 миллион туп ички бозорга, 60 миллиони эса хорижга сотилди. Бу йилдан ҳам умидимиз қатта. Йил давомида 150 миллион туп кўчат етиштиришни режа қилганмиз. Айни пайтда пахта ва ғалладан қисқартирилган 1324 гектар ер 30 йиллик ижара асосида 7586 нафар фуқарога ажратиб берилди. Мақсадимиз аҳоли бандлигини таъминлаш орқали турмуш тарзини яхшилашдир, – дейди туман фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгаши раиси Ҳомиджон Усмонов.

Шу кунларда “Намуна” маҳалла фуқаролар йиғинида яшовчи Мухторхон Турсуновни сўраб келувчилар ҳам кўпайган. Унинг мутахассислиги ҳисобчилик. Лекин ота касби деҳқончилик бўлгани боис, кўчат етиштиришга иштиёқи баянда. – Отам Турдихўжа Турсунов ярим аср мобайнида жамоа хўжалигида бригада бошлиғи бўлиб ишлаган, – дея хотирлайди Мухторхон ака. – Пахта етиштиришнинг ҳадисини олган. Пешонасига дура бўлаб, эрта тондан қош қорайгунга қадар эгатлар оралаб юрарди.

Мухторхон ака кўчат етиштириши 1998 йилда, аввалига 20 сотихли томорқасида бошлаган бўлса, кўп ўтмай 1 гектар ерда давом эттирди. Ўнга яқин маҳалладошларини мавсумий иш билан банд қилди. Бугун эса бу ниҳоллар юртимизни обод қилиб, яшилликка, гўзалликка буркамоқда. Айтишича, бюртурмачилар ундан ўз қўли билан боғ яратиб беришни илтимос қилишади ҳам. Нукус, Паркент, Ғаллаорол, Оқдарё, Қўшработ шаҳар ва туманларида боғ барпо этди.

– Ер – ҳазина, чўп суқсанг, яшнайди, лекин бу ўз-ўзиндан бўлмайди, – дейди деҳқон суҳбатни давом эттириб. – Бир нарса мени ўйлантиради. Айрим инсонлар боғ яратаман деб сотихлаб ерларни банд қилишади. Емай-ичмай уруғ ёки кўчат олиб экишади. Йиллар бўйи шу экин билан овоза, вақти етганда “Барчаси бекор экан, даромад ўрнига зиён кўрдим”, дея норози бўлишади. Аслида, у бу ишдан катта даромад олиши мумкин эди, қачонки, деҳқончиликдан озгина хабари бўлганда. Янги экилган экинга куннинг қайси пайтида сув қуйилади, ўғит қандай солинади, таги қачон юмшатилади, буни билиш керак. Деҳқончилик кишини эртадан кечгача иш билан банд этади, эътибор талаб соҳа, ҳам – бизнес.

Мухторхон ака бу гапларини деҳқончилик қилиш илминда маслаҳат сўраб келганларга доимо айтади. Тупроқдан зар ундиришнинг машаққатларига кўнган меҳнаткаш инсонларни ёнига олади. Бугун ана шундай шоғирларининг ҳам ўз боғлари, кўчат етиштириданган экин майдонлари бор.

Маҳиёра БОЙБОБОВА.

« ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ: ИСЛОХОТ ВА САМАРА

БУ ЖОЙЛАРДАН БАҲОР КЕТМАЙДИ

Қишда яшилликка бурканган томорқаларда гуркираб ривожланаётган сабзавот экинлари, гулу раёнқонлар, пишиб етилган табиат неъматларидан кўзингиз қувнаганда, хаёлингизга бу жойлардан баҳор кетмайпти, деган ўй келиши табиий.

Ғиёсбек Турсуновнинг иссиқхонасидан эл дастурхонига тортиқ этилаётган сара қулупнайлар озгинида эриганда, баҳорга етгандек бўласиз, деҳқонга тасанно, дейсиз.

Ғиёсбек бир муддат чет элда ишлади. Юртга қайтгач, “Хўжаариқ” маҳалла фуқаролар йиғини ҳоким ёрдамчиси Қахрамон Аҳмедовнинг тавсияси билан 30 миллион сўм кредит олди. Бўш турган 8,5 сотихли томорқасида иккита иссиқхона барпо этди. Мана ҳалол меҳнат самараси – қишда қулупнай пиши.

Иссиқхонага 6400 туп Кореянинг “Мae nuang” ва Европанинг “Сieгу” навли қулупнай кўчатлари экилди. Ноябрь ойи ўрталаридан бошлаб пишиб етилган резаворлар пешмапеш истеъмолчиларга етказиб берилмоқда.

– Бугунгача олган 30 миллион сўмдан ортиқ даромад ҳисобига иссиқлик тизими барпо этиб, қулупнай навларини кўпайтираман. Экиндан мўл ва сифатли ҳосил олиш эвазига даромад ҳам ошиб бораверади, – дейди Ғиёсбек Турсунов.

Тошлоқ туманида деҳқончилик ҳадисини олган бундай хонадонлар оз эмас.

Томорқачиликда ўзига хос мактаб яратган “Қанжирға” маҳалла фуқаролар йиғинида яшовчи аҳоли иссиқхонада қарам, помидор, бўлғор қалампир ва бошқа сабзавот экинлари, кўчат етиштириш билан банд.

Аҳмаджон Ҳошимов дастлабки қарам кўчатларини сотиб бўлиб, ўрнига 2000 туп помидор экинини парваришламоқда. Айни пайтда эртанги бодирин, қарам кўчатларини экишга ҳозирлик қўрипти.

Хонадон томорқасидаги 15 сотихли иссиқхонада қаттиқ ёнилги – кўмир билан муқобил ишлашга мосланган “ақлли” иситиш тизимидан фойдаланилади.

– Бу тизим иссиқхонадаги ҳаво ҳароратини назорат қилиб туради. Харажат ва ортқича овозгарчиликнинг олдини олади. Юмшимиз енгиллашади. Авваллари иссиқликни бир метрда сақлаб туриш учун туни билан овоза эдик, – дейди Аҳмаджон Ҳошимов.

Иссиқхоналарга томчилатиб, ёмғирлатиб сўғориш тармоғи ўрнатилгани боис, сув 40 фоизга, минерал ўғит 50 фоизга тежаллади.

– Ўтган мавсумда 400 минг туп кўчат, 600 тонна қарам етиштирдик, – дейди у. – Европадан келтирилган уруғлардан кўчатлар оламиз. Бу навлар 8 даража совуққа чидамли. Тезпишар ва юқори ҳосил беради. Томорқасига 2000 минг туп эртаги қарам эккан деҳқон 50 кунда 100 миллион сўм даромадга эга бўлади. Бир туп қарам 3 килограммгача ҳосил беради. Экиндан бўшаган майдонда кеч кузга қадар бошқа сабзавот экинлари етиштириш мумкин.

Аҳмаджон Ҳошимов дастлабки кўчат етиштириш ҳисобидан 150 миллион сўмдан ортиқ даромад олди. Яна 400 минг туп қарам кўчатлари сотиш ва экиш учун тайёрлаб қўйилган. Бу 250 миллион сўм даромад деганидир. Томорқачи қўшни Қўштепа туманидаги “Надирқўш” маҳалла фуқаролар йиғинида 4 гектар ерда ижара асосида сабзавот

экинлари ҳам етиштириб келади. Ҳосилнинг асосий қисми Россия ва Қозғистонга экспорт қилинади.

Маҳалладаги ҳоким ёрдамчиси Сардорбек Охуновнинг айтишича, ҳар бир оила томорқачилик билан машғул. 140 та хонадонда иссиқхона бор. Ўтган йили иссиқхона хўжалиги ташкил этилиши истагида бўлган 25 нафар томорқа эгасига 671 миллион сўм имтиёзли кредит берилди. Бу билан томорқадан уч-тўрт ҳақ ҳосил олиш, ёшлар ва аёлларни иш билан таъминлаш имконияти янада кенгайди. 187 нафар ёшлар, хотин-қизлар ишли бўлди, меҳнат қуроллари билан таъминланди. Жорий йилда ҳам бу йўналишдаги ишлар қўлама кенгайтирилади.

“Улуғбек – Ойбек – Юлдуз” кооперацияси ташкил этилгани маҳалла ахли учун айни мудоа бўлди. Уруғ, кўчат етиштириш, сотиш ва қайта ишлашда енгилликлар яратилди. 739 та хонадондаги 130 гектар томорқа ерларида етиштирилган маҳсулотнинг миқдори ва турлари, аҳолининг реал даромади ҳақида аниқ маълумотлар олинади. Фарҳоджон Бойтаров тошшағалли ерда томорқа хўжалиги ташкил этиб, помидор етиштирди. Бир томорқа экин майдонларида 77 минг 396 тонна маҳсулот тайёрланди. Бу аввалга йилга нисбатан 4 минг 227 тонна кўпдир. Ўтган йилнинг ўзида туманда 928 та янги иссиқхона қурилди. “Бир маҳалла – бир маҳсулот” тамойили асосида 39 та маҳалла фуқаролар йиғини сабзавотчилик, мева-боғдорчилик ва резавор сабзавот етиштиришга ихтисослаштирилган. Уларга зарур ёрдам ва тавсиялар бериб берилмоқда, – дейди фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари туман кенгаши раиси Аҳроржон Олимов.

Юртимизга ҳадемай баҳор келади. Аслида қўқлам фасли миришкор томорқачиларнинг иссиқхоналаридан бошланади. Чунки, бу жойларда қаҳратонда ҳам кўнгишларга завку шавқ улашувчи баҳор гўзаллиғи, таровати ҳукмронлик қилади. Димоғингизга ёқимли, майин ва ҳаётбахш қўқлам нафаси мудом уфуриб туради.

“Чуқурқишлоқ” маҳалла фуқаролар йиғинида истиқомат қилувчи Абдумўмин қалампирдан 4 тонна ҳосил олмақчи.

– Иссиқхонадаги ишларим, ундан келаётган даромад билан нафақат яшаш ҳудудимдаги, балки юқориқишлоқлик ёшларини ҳам таъминтираман. Меҳнатларим самарасини кўриб, мотивация оладилар. Ўз иссиқхонасини ташкил этган ёшлар яхши даромадга эга бўлмоқда, – дейди Абдумўмин Мусаёнов.

Тошлоқда сабзавот ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ҳамда экспорт ҳажминини оширишда томорқа ер эгаларининг ҳиссаси ортиб бормоқда.

– 2023 йилда 3066 гектар томорқа экин майдонларида 77 минг 396 тонна маҳсулот тайёрланди. Бу аввалга йилга нисбатан 4 минг 227 тонна кўпдир. Ўтган йилнинг ўзида туманда 928 та янги иссиқхона қурилди. “Бир маҳалла – бир маҳсулот” тамойили асосида 39 та маҳалла фуқаролар йиғини сабзавотчилик, мева-боғдорчилик ва резавор сабзавот етиштиришга ихтисослаштирилган. Уларга зарур ёрдам ва тавсиялар бериб берилмоқда, – дейди фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари туман кенгаши раиси Аҳроржон Олимов.

Юртимизга ҳадемай баҳор келади. Аслида қўқлам фасли миришкор томорқачиларнинг иссиқхоналаридан бошланади. Чунки, бу жойларда қаҳратонда ҳам кўнгишларга завку шавқ улашувчи баҳор гўзаллиғи, таровати ҳукмронлик қилади. Димоғингизга ёқимли, майин ва ҳаётбахш қўқлам нафаси мудом уфуриб туради.

Абдуҷалил БОБОЖОНОВ.

«Кусто ороли»да

Югуришдан ёш кўринса-да, соч-соқоли ўсиб кетган, танаси шу қадар қорайган эдики, илгари ҳеч қачон бунақа одамни учратмагандим. У қирғоқдаги қайиққа сакраб чиқди-да, гидроплан томон ёзиллаб сузиб келди. Командир эшикни очди. Рами Бандара бизга пешвоз чиққан "қора танли" билан кўчоқ очиб сўрашди. Кейин самолётда олиб келган юкларни туширдик. Халталар тош солинган-дек жуда оғир, залворли эди.

Қайиқ учоқ томон қанчалик тез келган бўлса, шунчалик шиддат билан қирғоққа қайтиб борди.
– Уйлайманки, Сиз Хуанха Тин билан тил топишиб кетасиз. У бир неча инглизча сўзларни билади, – деди Рами Бандара жаноблари бизни таништирган бўлиб.

Вақт тизгиз эди. Мени қирғоқда ёлғиз қолдириб ўзлари Хуанха Тин билан ўрмонга кириб кетдилар. Гидроплан командири билан учувчи кемани тарк эттирмади, улар учоқда ўтирган жойларидан оролни кузатишар эди. Бир ёқда кўз илгамас кенгликдаги океан суви қирғоққа шовуллаб келиб урилди. Баъзида коралл парчалари, чиганоқларни соҳилга иргитиб ташлайди. Сув ғоят мусаффо, тиниқ, Дарвоқе, қирғоқ олтинш-етмиш одим кенликда оппоқ кум билан қопланган. Океанининг анча

(Давоми. Боши аввалги сонларда).

гина қисмида сувнинг шаффофлиги унинг остидаги оқ қумдан эканини кейин тушундим. Балиқлар тўдаси баъзида қирғоққа яқин келиб сузарди. Улар ҳеч қим ва ҳеч нарсадан кўрқмасдилар.

Қирғоқдан юз метрлар наридан қуюқ, қалин ўрмон кўриниб турибди. Аллақандай, мен учун таниш бўлмаган қушлар овози эшитиларди. Томоғим қуриб кетди. Оёқ кийимимни ечдим, сувга тушдим. Оҳ, роҳат-а! Оёғимнинг қафти, бармоқларим майин кумга ботар, илиқ тўлқин эса тиззамгача урилди. Ҳовучимга сув олиб, юзимни ювдим. Илк бор океан суви таъмини ҳис қилдим. У шўр эди. Бир қултум оғзимга олдим, ҳўплаб юборолмадим. Шундангина ичимлик суви муаммоси хаёлимни эгаллади.

Тахминан уч соатдан сўнг илмий экспедиция аъзолари Хуанха Тин йўлбошчилигида ўрмондан чиқиб келишди. Барча электрон маълумотлар қўлларидagi кичик жомадонда бўлса керак, ниҳоятда авайлаб дастлаб қайиққа жойладилар. Кейин Хуанха Тин уларни гидропланга олиб бориб, командирга топширди.

Хайрлашув онлари келганди. Оролга қадам қўйгунча, қанчалар интигандим. Ҳозир эса... умуман тилини тушунмайдиган қабила вакили билан нафақат менга, умуман ҳали инсониятга ҳам қан таниш бўлган оролда бир ўзим қолаётганимдан ўқиниб кетдим.
– Сиздан ажойиб мақолалар кун-

10 КУН

(Саргузашт-воқеий қисса)

тиб қоламиз, – деди Рами Бандара жаноблари хайрлашишга қўл узатиб.
– Буюртма берилганидек, ўн кундан сўнг шу гидроплан сизни олиб кетган келади. Уйлайманки, сафарингиз саргузаштларга бой бўлади.

Экспедиция аъзолари тушган қайиқ гидроплан томон сузиб кетди. Бир оздан сўнг эса атрофни самолётнинг гуриллаган овози тунди. Шунда ўрмондан бир гала қуш гувиллашиб, осмонга кўтарилди. Кейин... кейин сувда сузиб кетаётган гидроплан ҳам ҳавога кўтарилди. Шу тарихнинг "кусто ороли"даги ғаройиботларга тўла ҳаётим бошланди.

МЕН-ҲАСАН, СЕН-ҲУСАН!

Экспедиция гидросамолёти осмонга кўтарилди-ю, қуёш ботар

томон учгани учунми, кўздан тез ғойиб бўлди. Шу лаҳзадагина нималар қилиб қўйганимни англадим. Ибтидоий қабилалар яшайдиган оролда мени бир кишигина танийди. Гидросамолёт яна ўн кундан сўнг мени олиб кетиш учун келади. Унганча сочлари, соқоллари узун, белидан пасти пальма барглари билан ўралган янги "дўст" кўмагига муҳтожман. У эса менинг ҳолатимни тиржайганча кузатарди.

– Ассалому алайкум, мен Сарвар Обид, – дедим қўлимни чўзиб. У эса ўн қўлни чап кўксига босиб бир нималар деди.

И-е, мен унга ўзбекча салом берибман-ку! Бу қилмишимдан ўзим ҳам қулиб юбордим. Сўнг инглиз тилига ўтдим.

– Ўн кун мен сенинг меҳмонинг бўламан.

У инглиз тилини ҳам деярли билмас экан.

Хотира – уйғонса гўзал

БИР ДУТОР ТАРИХИ

Созанда ҳам, хонанда ҳам бўлмасам-да, машхур ҳофиз Расулқори Мамадалиевнинг ҳамнафас ва жўровози Камолитдин Ҳамроқуловнинг фарзанди эканлигидан кўнглим фахру ифтихорга тўлади. Миллий куй-қўшиқлар, мақом ва мумтоз асарларнинг шайдосиман. Шу туфайли, республикамизнинг доврўқли санъаткорлари ижоди билан қизиқиб, улар ижросидаги куй-қўшиқларни, аския ва эсдалик буюмларини тўплаб бораман.

Уйимизнинг тўрида бир дутор ва танбур осиглиқ туради. Шод дамларимда, маҳзун пайтларимда уларни қўлимга олиб чертганимда, дил-дилидан яйрайман. Хар иккисининг ҳам тарихи бор. Уч қисмага бўлинмаган танбурини ўз вақтида машхур санъаткорлар Жўраҳон Султонов, Русулқори Мамадалиев, Орифхон Сатамов, Абудулатиф Холдоров чалишган. Мавриди келганда қадимий дутор тарихи хусусида ўртоқлашгим келди.

Бу чолғу асбоби ўтган асрнинг саксонинчи йилларида қўлимга тушиб қолган. Ушанда Бувайда тумани маркази – Янгиқўрғонда шарқона безаклар билан жила берилган ҳашаматли "Гўзал" чойхонаси ишга тушган, унинг таърифини эшитиб, Самарқанду Бухоро, Тожикистонга Қирғизистондан келаётганларнинг оёғи узилмасди. Чойхона тасаруфи нафақада бўлсалар-да, раҳматли дадамга топширилган эди.

Файзли қононага давлат раҳбарларидан тортиб санъаткорларга таширф буюрар, қўшиқ, аския авжига чиқарди. Даданининг қўлаб ёру дўстлари, ҳамкасблари-ю, улфат-жўралари тўпланиб турадиган маскан ҳам эди. Уларнинг орасида Сотволдихон тўра (Тўрадада) ҳам бўлиб, унинг бир дутори бор эди. Санъатга ихлосмандлиги бойс, вақти-вақти билан

созни қўлларига олиб, ҳавасга чертиб турар, завқлари келганда қўшиқ ҳам хиргойи қилардилар. Қадимдан сақланиб келаётган бу ноёб чолғунини кўз қорачиғидай авайлаб-асраб сақлар эдилар. Вақтлар ўтиб, исфаралик биродари, Тожикистон халқ ҳофизи Мирзақурвон бувага уни таъмирлаб берган эканлар. Падалири бузрукворимизнинг бошқа дуторлари бўлса ҳамки, Тўрададаннинг созиға меҳри ўзгача эди. Ўз даврининг мохир созандаси Исоқжон Исмоилов ҳам созини хузур қилиб чертарди.

Анджону Наманган, Кува-ю Исфарадан келган меҳмонлар орасида кўпинча шоир Чархий, адабиёт билимдони Раҳматуллаев домлағача бўлар, марокли гурунда мумтоз қўшиқларга ғазалхонлик, аскиявозлик уланиб кетарди. Бу давраларда Тўрададаннинг хизматларини саноий ва беминнат адо этардим, барчани мафтун қилган дуторни чалишга иштиёқманд бўлиб, сўрашга ийманиб юрардим. Бу сафар ҳам у кишини чойхона даврасидан уйига машинада олиб кетаётганимда:

– Ўғлим, бизни дутор сизгаям ёқдими, берсам, чалишни ўргана оласизми? – дедилар Тўрадада кўнглимдан ўтаётганини сезгандек. – Бунинг йўли жуда осон. Дадангизнинг

нечта сайратма беданаси бор?

– Яхшиси бешта, – дедим.
– Ана шулардан биттасини менга олиб берасиз, мен сизга дуторни бераман. Маъқулми?

Бу хушхабарни тезроқ дадамга етказай деб, Бағдоднинг Самарқанд қишлоғидан юрагим хапирқиб келдим. Эртаси кун Тўрадада машинанинг олд ўриндиғида, Ориф бува эса тўрқовоқни ушлаганча, орқада мамнун кетиб борардик.

– Энди ўғлим, бедананинг суви, ҳам донидан ўзингиз хабар олиб турасиз-да. Тўрқовоқни довли ўртасидаги тол шоҳига илиб қўйдинг.

Тўрададаннинг кейинги сафар олиб келишга уйлариға борганимда: – Чойхонаға беданани ҳам олиб кетамиз, – дедилар. – Ўғлим, хайрон бўлманг, бедана бизники, дутор сизники. Фақат жонивор ёлғизлик қилиб, бу ерда яхши сайрамайтми. Унинг жойи асли чойхона экан.

Тўрададаннинг дуторни менга беришлик учун ўйлаб топган йўлидан лол қолиб, у зотга бўлган ихлосим янада ортди.

Дуторни хар гал қўлга олганимда, ичимдан тўлқинланиб кетаман. Оддийгина кўринса-да, мен учун ғоят қадри бўлган бу чолғу асбоби Тўрададан бебаҳо хотира бўлиб қолган.

Расулжон КАМОЛОВ, меҳнат фахрийси.

Қилмиш-қидирмиш

“ХОЛИС ХИЗМАТ” ҚИЛМОҚЧИ ЭДИ

Мирзоанвар Қўлдашев (исм-фамилияси ўзгартирилган) Сурхондарё вилоятида туғилган, маълумоти олий, Фарғона шаҳридаги "Valley innovative university" МЧЖ директори ўринбосари лавозимида ишлаган. У 22 ёшидаёқ суднинг қора курсисига ўтириб, жиноий қилмишлари учун жавоб берган. Афсуски, дастлабки жазо муддати якунига етмай туриб, яна фибригарликка қўл урди.

Ўтган йилнинг ёзида Мирзоанварга уяли телефон орқали қўнғироқ қилган Муҳайё исми таниши дугонаси Зебохон Қодирова (исм-фамилияси ўзгартирилган) Уш давлат педагогика университети талабаси экани, у кишини Чирчиқ давлат педагогика институтига қўчиришга қарақат қилаётганини айтиб, хужжат ишларига қўмак беришини сўрайди. Холис хизмат баробарида, текин даромад топишни хаёл қилган "устоз" Зебохон билан учрашганда, 2 500 АҚШ доллари эвазига бу ишни хамирдан қил сўзургандай удаллаб беришини айтиди. Таклифдан чўчиган дугоналар

хуқуқ-тартибот идораларига мурожаат қилишни маъқул кўришди.
Фарғона шаҳридаги "Azia.uz" савдо мажмуаси ёнидаги учрашувда пулларни қўртдай санаб олаётган Мирзоанвар Қўлдашев ашёвий далиллар билан қўлга олинди. Шундай қилиб яна бир фибригарлик ҳолати аянчи якунланди.
Суд ҳукмига асосан, айбланувчи Мирзоанвар Қўлдашевга Ўзбекистон Республикасининг Жиноят кодекси дахлдор моддаси билан жазо тайинланди.

РАЛИЯРОВ,
жиноят ишлари бўйича Фарғона шаҳар суди судьяси.

Муқимий номидаги Қўқон давлат педагогика институти куйидаги вакант лавозимларга танлов эълон қилади

Кафедра профессори лавозимига: 1. Информатика кафедраси.	2. Рус тили ва адабиёти кафедраси.
Кафедра доценти лавозимига: 1. Амалий психология кафедраси. 2. Спорт ва ҳаракатли ўйинлар кафедраси. 3. Мактабгача ва бошланғич таълимда инглиз тили кафедраси. 4. Миллий ғоя, маънавият асослари ва хуқуқ таълими кафедраси. 5. Инглиз тили ва адабиёти кафедраси. 6. Тарих кафедраси. 7. Ўзбек тили кафедраси. 8. Биология кафедраси. 9. География ва иқтисодий босилар асослари кафедраси. 10. Математика кафедраси. 11. Ўзбек адабиёти кафедраси.	Кафедра ўқитувчиси лавозимига: 1. Факультетларга математика - информатика кафедраси. 2. Бошланғич таълим назарияси кафедраси. 3. Математика кафедраси. 4. Инглиз тили ва адабиёти кафедраси. 5. Биология кафедраси. 6. Факультетларга тиллар кафедраси. 7. Мусика таълими кафедраси. 8. Рус тили ва адабиёти кафедраси.
Кафедра катта ўқитувчиси лавозимига: 1. Мактабгача таълим психологияси ва педагогикаси кафедраси.	Танловга хужжатлар қабул қилиш мuddати эълон қилқан кундан бошлаб 1 ой. Мурожаат учун манзилгоҳимиз: Қўқон шаҳар, Турон кўчаси, 23-уй. Ректорат биноси, 6-хона. Кенгаш котиби: Х. Раҳмонов. Телефон: 91 684-49-73.

Тошкент шаҳар, Яқкасарой тумани, "Мерос" МФЙ, Боғибустон кўчаси, 186-188-уйларда жойлашган "ALINEL STOCK" МЧЖ номига берилган думалоқ мухр ва тўртбурчак тамга йўқолганлиги сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

FARG'ONA POLITEKHNIKA INSTITUTI QUYIDAGI BO'SH LAVOZIMLARNI EGALLASH UCHUN TANLOV E'LON QILADI:	
I. KAFEDRA MUDIRI LAVOZIMIGA: 1. O'zbek tili va tillarni o'rgatish kafedrasi — 1 2. Menejment kafedrasi — 1 3. Qurilish materiallari, buyumlari va konstruksiyalarini ishlab chiqarish kafedrasi — 1	IV. KAFEDRA ASSISTENTI (O'QITUVCHISI) LAVOZIMIGA: 1. Chizma geometriya va muhandislik grafikasi kafedrasi — 1 2. Buxgalteriya hisobi va audit kafedrasi — 1 3. O'zbek tili va tillarni o'rgatish kafedrasi — 1 4. Kimyo va kimyoviy texnologiya kafedrasi — 1
II. KAFEDRA DOTSENTI LAVOZIMIGA: 1. Oliy matematika kafedrasi — 1	Tanlovga hujjatlar qabul qilish muddati e'lon chiqqan kundan boshlab bir oy. Murojaat qilish uchun manzilgohimiz: Farg'ona shahar, Farg'ona ko'chasi, 86-uy. Telefon: 91 665-72-05. Kengash kotibi.
III. KAFEDRA KATTA O'QITUVCHISI LAVOZIMIGA: 1. Mashinasozlik texnologiyasi va avtomatlashtirish kafedrasi — 1 2. Yer usti transport tizimlari va ularning ekspluatatsiyasi kafedrasi — 1 3. Oliy matematika kafedrasi — 1 4. Tadbiqiy mexanika kafedrasi — 1 5. Geodeziya, kartografiya va kadastr kafedrasi — 1	6. Arxitektura kafedrasi — 1 7. Metrologiya, standartlashtirish va mahsulot sifati menejmenti kafedrasi — 1 8. Elektr energetikasi kafedrasi — 1 9. Chizma geometriya va muhandislik grafikasi kafedrasi — 1 10. Iqtisodiyot kafedrasi — 1 11. Kimyo va kimyoviy texnologiya kafedrasi — 1 12. Neft va neft-gazni qayta ishlash texnologiyasi kafedrasi — 1

МУАССИС: "Farg'ona haqiqati" va "Ferganskaya pravda" gazetalarini tahririyati	2021 йил 18 августда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси хузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги Фарғона вилояти ҳудудий бошқармасида 12-001 рақами билан рўйхатдан ўтган.	Газета "Полиграф-пресс" МЧЖ босмаҳонасида тахририятнинг оригинал макети асосида офсет усулида А-2 формат (4 саҳифа)да 3336 нусхада chop этилди. Буюртма: 107.	Бизнинг манзил: 150114, Фарғона шаҳар, Соҳибқирон Темури кўчаси, 28-уй. Бош мухаррир қабулхонаси: (факс) 73 226-02-70. Реклама ва эълонлар: 73 226-71-24.
Бош мухаррир: Рустам ОРИПОВ	Газета жума кунини чиқади.	★ Баҳоси келишилган нархда. ★ Навбатчи мухаррир: Муаттар Махмудова.	Саҳифаловчи: Асилбек Қудратов. Босилган топшириш вақти: 18.00. Топширилди: 16.00.